

Nereye dönüşüm?

"Kranthout" kelimesi "gazete ahşap" demek. İsminden de anlaşılacağı gibi gazeteden yapılmış ahşabı ifade ediyor. Kranthout Hollandalı tasarımcı Mieke Meijer tarafından, tasarım şirketi **Vij5** için geliştirildi. Henüz satışı başlamadı. Çünkü Mieke Meijer liderliğindeki Vij5 ekibi ahşap kaplama dışında kullanıma uygun ürün formatları üzerinde çalışıyor. İç dekorasyonda farklılık yaratacak masa, komodin gibi eşyaların yanısıra kolye ve bilezik gibi takılar denemelerin arasında yer alıyor. Denemelerin sonucunda, tüm ürün portföyünün birlikte pazara sunulması planlanıyor.



Burada aslında bir üretim inovasyonu söz konusu: Üretiminde özel bir makine kullanılıyor. Makine kullanılmış gazeteleri sıkıştırarak büyük rulolar haline getiriyor. Sonra keserek tabloid boyutunda "kütüklere" ayırıyor. Devamında ahşap üretimindeki aşamalar izlenerek kütükler daha ince ve küçük parçalar oluşturacak şekilde kesiliyor. Sonuçta elde edilen ürün ahşap parke benzeri, yer ve duvar kaplamasında ahşaba alternatif bir çözüm.

Özel üretim sistemi sayesinde Kranthout çöpe gidecek gazetelere değer katmanın, yeniden kullanıma sunmanın bir yolunu bulmuş durumda. Böylece gazete için de "yukarı dönüşüm" kapısı açılıyor. Yukarı dönüşüm bir ürünü yeniden işleyerek ilk halinden daha değerli bir ürün haline getirmeyi hedefler. Konu ilk ürünü "geri dönüştürmek", yani içinden geçtiği üretim sürecine tekrar kazandırmak, her seferinde de ürünün kalitesinden biraz daha kaybetmek değildir. Örneğin ahşap söz konusu olduğunda, eski demiryollarında kullanılan kalasların temizlenerek parkeye dönüştürülmesi, hatta damgalı olanların çok daha yüksek fiyata satılması yukarı dönüşüme bir örnek olarak verilebilir. Ya da ambalaj söz konusu olduğunda içindeki ürün bittiğinde yeni işlev kazanan ambalajlar düşünülebilir. Gazetenin önündeki engel kağıdın mürekkepten tamamen arındırılmaması idi. Kranthout bu ihtiyacı ortadan kaldırıyor. Çünkü gazete kağıtlarının üzerindeki mürekkep kesilmiş ağacın damarlarına benzeyen bir görüntü yaratıyor. Dolayısıyla ürünü çirkinleştirmiyor ya da tekrar kullanımını engellemiyor, tam tersine daha otantik görünmesini sağlıyor.

Kranthout ilk kez 2010 yılı sonunda, Dutch Design Week sırasında gerçekleşen "Rematerializing the Future" sergisinde fikir aşamasında iken tanıtıldı. Nisan 2011'de ilk prototipler sunuldu. Prototiplerin paylaşılması ile birlikte tasarım ve sürdürülebilir gelişim sitelerinde haber yayılmaya başladı.



Heyecanın arkasında basit bir sebep var: Kranthout gerçekten de üretimin geleceğini çok iyi anlatan bir ürün. Çünkü yukarı dönüşümün yanısıra "kapalı üretim döngüsü" kavramının da içini dolduruyor. Endüstri Devrimi ile birlikte doğan ve medeniyeti şekillendiren üretim modeli "doğrusal". Bu üretim modeli yüksek miktarda enerji kullanarak değerli mineralleri yerin derinliklerinden çıkarmak, yüzlerce hatta binlerce ısı (=daha fazla enerji) uygulayarak eritmek ve son ürüne dönüştürmek, sonunda da şehir çöplüklerine göndermek üzerine kurulu. Kaynakların sonsuzluğu fantazisi üzerine kurulu bu model ömrünün sonuna gelmiş durumda. Geleceğin üretim modeli "kapalı döngüler" üzerine kurulu olacak. Döngüsel üretim modeli ürünlerin değerini kaybettirmeden tekrar üretim ve kullanım döngüsüne içine alarak işleyecek. İnsanlık döngüsel üretime geçtiğinde aynen doğa gibi üretiyor olacak; kaynak sıkıntısı çekmeden ve hiç çöp üretmeyerek. Doğa 3.8 milyar yıldır böyle üretiyor.